

VPŠ

VPRAŠALNIK POČUTJA V ŠOLI (občutek varnosti)

dr. Kristijan Musek Lešnik

VPRAŠALNIK POČUTJA V ŠOLI (občutek varnosti)

dr. Kristijan Musek Lešnik

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

159.9.072

MUSEK Lešnik, Kristijan

VPŠ : vprašalnik počutja v šoli / Kristijan Musek Lešnik. -
Ljubljana : IPSOS, 2008

ISBN 978-961-6671-35-4

236813824

KAZALO

KRATEK OPIS VPRAŠALNIKA	4
OSNOVNI PODATKI O VPRAŠALNIKU	4
Odgovorni list VPŠ M obrazec za fante	5
Odgovorni list VPŠ D obrazec za dekleta	7
IZHODIŠČA VPŠ	9
NAVODILA ZA UPORABO IN VREDNOTENJE VPŠ	9
VREDNOTENJE VPŠ	10
ŠABLONA ZA VREDNOTENJE VPŠ	11
VIRI IN LITERATURA	12

KRATEK OPIS VPRAŠALNIKA

Vprašalnik VPŠ je namenjen ugotavljanju počutja učencev v šoli in ugotavljanju povezave med počutjem ne eni, ter različnimi dogodki, pojavi in odnosi v šoli na drugi strani.

Vprašalnik se osredotoča na počutje učencev v različnih okoliščinah, prostorih in odnosih v šoli. Namenjen je odkrivanju kritičnih dejavnikov, ki lahko prispevajo k slabšemu počutju ali zmanjšanemu občutku varnosti učencev. Omogoča prepoznavanje učencev, ki se v šoli ne počutijo dobro, in prepoznavanje tistih elementov šolskega okolja, ki prispevajo k takšnemu počutju.

Vprašalnik je uporaben pripomoček pri načrtovanju podpore učencem, ki se v šoli ne počutijo dobro. Primeren je kot vir podatkov za načrtovanje strategij za zagotavljanje ustreznega okolja za učence in za izboljšanje njihovega počutja v okviru cele šole, posameznih oddelkov ali skupin.

Vprašalnik je namenjen učiteljem, šolskim svetovalnim delavcem, svetovalnim delavcem in drugim strokovnjakom kot pripomoček za razumevanje počutja učencev v šoli. Namenjen je ugotavljanju splošnega počutja učencev in vzrokov za njihovo počutje v šoli.

Na ravni šole je vprašalnik primeren za prepoznavanje dejavnikov, okoliščin, prostorov in ravnanj, ki pri učencih sprožajo neprijetne občutke, za zagotavljanje ustreznega nadzora in za ustrezno preprečevanje neprimernih in ogrožujočih vedenj in ravnanj.

OSNOVNI PODATKI O VPRAŠALNIKU

Kategorija: - vprašalnik lahko uporablja učitelj ali šolski svetovalni delavec

Starostni razpon: 9 do 16 let

Število postavk: 31

Čas izpolnjevanja: 10 do 15 minut

Čas vrednotenja: 5 minut

Izpolnjevanje lestvice: samoocenjevanje, ali usmerjeni razgovor (ocenjevalec skozi razgovor vodi učenca oziroma mladostnika od vprašanja do vprašanja in beleži njegove odgovore v odgovorni list)

Ime in priimek:	Razred:	Datum:
-----------------	---------	--------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

V vprašalniku so različna vprašanja o tem, kako se počutiš v šoli in kaj se ti je v zadnjem času zgodilo v šoli. Pri vprašanjih premisli in izberi tisti odgovor, ki res najbolj drži za tebe!

1. Kako se danes počutiš v šoli?
 - a) Zelo dobro
 - b) Dobro
 - c) Še kar dobro
 - č) Bolj slabo kot dobro
 - d) Zelo slabo
2. Kako se ponavadi počutiš v šoli?
 - a) Zelo dobro
 - b) Dobro
 - c) Še kar dobro
 - č) Bolj slabo kot dobro
 - d) Zelo slabo
3. Kako si se v šoli počutil pred enim letom?
 - a) Dosti bolje kot se počutim zdaj
 - b) Bolje kot se počutim zdaj
 - c) Enako kot se počutim zdaj
 - č) Slabše kot se počutim zdaj
 - d) Dosti slabše kot se počutim zdaj

4. Če se v šoli počutiš drugače kot pred enim letom, napiši, zakaj se počutiš drugače.
Kaj se je spremenilo?

Kako dobro se počutiš v različnih prostorih v šoli in v njeni okolici?

5. V razredu	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
6. Na dvorišču ali igrišču	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
7. V jedilnici	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
8. Na hodnikih in stopnišču	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
9. V stranišču	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
10. V telovadnici	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
11. V garderobi	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
12. V šolski okolici	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
13. Na poti v šolo in domov	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>

Kolikokrat so se ti v zadnjem času v šoli zgodile naslednje stvari?

14. Nekdo se je norčeval iz mene	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
15. Nekdo mi je rekel nekaj prijaznega	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
16. Nekdo je grdo govoril o meni ali moji družini	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
17. Nekdo me je hotel udariti ali brcniti	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
18. Do mene so se obnašali lepo	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
19. Nekdo je bil neprijazen do mene	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
20. Nekdo se mi je nasmehnil	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
21. Nekdo mi je grozil	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
22. Nekdo me je hotel prestrašiti	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
23. Nekdo je ščuval druge proti meni	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
24. Nekdo mi je pomagal pri domači nalogi	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
25. Nekdo se je vpričo mene norčeval iz drugih	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
26. Nekdo mi je posodil nekaj svojega	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
27. Nekdo je vpil in se drl name.	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
28. Nekdo se je igral z mano	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
29. Nekdo se je norčeval iz mene in me prizadel	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
30. Nekdo je širil neprijazne govorice o meni	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
31. Nekdo me je pohvalil	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>

Ime in priimek:	Razred:	Datum:
-----------------	---------	--------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

V vprašalniku so različna vprašanja o tem, kako se počutiš v šoli in kaj se ti je v zadnjem času zgodilo v šoli. Pri vprašanjih premisli in izberi tisti odgovor, ki res najbolj drži za tebe!

1. Kako se danes počutiš v šoli?
 - a) Zelo dobro
 - b) Dobro
 - c) Še kar dobro
 - č) Bolj slabo kot dobro
 - d) Zelo slabo
2. Kako se ponavadi počutiš v šoli?
 - a) Zelo dobro
 - b) Dobro
 - c) Še kar dobro
 - č) Bolj slabo kot dobro
 - d) Zelo slabo
3. Kako si se v šoli počutila pred enim letom?
 - a) Dosti bolje kot se počutim zdaj
 - b) Bolje kot se počutim zdaj
 - c) Enako kot se počutim zdaj
 - č) Slabše kot se počutim zdaj
 - d) Dosti slabše kot se počutim zdaj

4. Če se v šoli počutiš drugače kot pred enim letom, napiši, zakaj se počutiš drugače.
Kaj se je spremenilo?

Kako dobro se počutiš v različnih prostorih v šoli in v njeni okolici?

5. V razredu	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
6. Na dvorišču ali igrišču	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
7. V jedilnici	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
8. Na hodnikih in stopnišču	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
9. V stranišču	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
10. V telovadnici	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
11. V garderobi	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
12. V šolski okolici	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>
13. Na poti v šolo in domov	<i>zelo dobro</i>	<i>dobro</i>	<i>še kar dobro</i>	<i>še kar slabo</i>	<i>zelo slabo</i>

Kolikokrat so se ti v zadnjem času v šoli zgodile naslednje stvari?

14. Nekdo se je norčeval iz mene	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
15. Nekdo mi je rekel nekaj prijaznega	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
16. Nekdo je grdo govoril o meni ali moji družini	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
17. Nekdo me je hotel udariti ali brcniti	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
18. Do mene so se obnašali lepo	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
19. Nekdo je bil neprijazen do mene	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
20. Nekdo se mi je nasmehnil	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
21. Nekdo mi je grozil	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
22. Nekdo me je hotel prestrašiti	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
23. Nekdo je ščuval druge proti meni	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
24. Nekdo mi je pomagal pri domači nalogi	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
25. Nekdo se je vpričo mene norčeval iz drugih	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
26. Nekdo mi je posodil nekaj svojega	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
27. Nekdo je vpil in se drl name.	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
28. Nekdo se je igral z mano	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
29. Nekdo se je norčeval iz mene in me prizadel	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
30. Nekdo je širil neprijazne govorice o meni	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
31. Nekdo me je pohvalil	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>

IZHODIŠČA VPŠ

Vprašalnik VPŠ je namenjen ugotavljanju počutja učencev v šoli in ugotavljanju povezave med počutjem ne eni, ter različnimi dogodki, pojavi in odnosi v šoli na drugi strani.

Vprašalnik se osredotoča na počutje učencev v različnih okoliščinah, prostorih in odnosih v šoli. Namenjen je odkrivanju kritičnih dejavnikov, ki lahko prispevajo k slabšemu počutju ali zmanjšanem občutku varnosti učencev. Omogoča prepoznavanje učencev, ki se v šoli ne počutijo dobro, in prepoznavanje tistih elementov šolskega okolja, ki prispevajo k takšnemu počutju.

Vprašalnik je uporaben pripomoček pri načrtovanju podpore učencem, ki se v šoli ne počutijo dobro. Primeren je kot vir podatkov za načrtovanje strategij za zagotavljanje ustreznega okolja za učence in za izboljšanje njihovega počutja v okviru cele šole, posameznih oddelkov ali skupin.

Vprašalnik je namenjen učiteljem, šolskim svetovalnim delavcem, svetovalnim delavcem in drugim strokovnjakom kot pripomoček za razumevanje počutja učencev v šoli. Namenjen je ugotavljanju splošnega počutja učencev in vzrokov za njihovo počutje v šoli.

Na ravni šole je vprašalnik primeren za prepoznavanje dejavnikov, okoliščin, prostorov in ravnanj, ki pri učencih sprožajo neprijetne občutke, za zagotavljanje ustreznega nadzora in za ustrezno preprečevanje neprimernih in ogrožujočih vedenj in ravnanj.

Vprašalnik VPŠ ni psihodiagnostični inštrument. Če odgovori na vprašalniku izpostavijo močne neprijetne občutke pri posameznih učencih ali v večjih skupinah, ali pri posameznih učencih opozorijo na resne težave s splošnim počutjem v šoli, je smiselno razmisliti o poglobljenem pogovoru, analizi in obravnavi vzrokov za te težave.

Vprašalnik VPŠ se uporablja pri otrocih in mladostnikih od 9. leta starosti naprej. Pri mlajših otrocih lahko poteka izpolnjevanje vprašalnika individualno v obliki strukturiranega pogovora.

NAVODILA ZA UPORABO VPŠ

Kategorija: - vprašalnik lahko uporablja učitelj ali šolski svetovalni delavec

Starostni razpon: 9 do 16 let

Število postavk: 31

Čas izpolnjevanja: 10 do 15 minut

Čas vrednotenja: 5 minut

Izpolnjevanje lestvice: samoocenjevanje, ali usmerjeni razgovor (ocenjevalec skozi razgovor vodi učenca oziroma mladostnika od vprašanja do vprašanja in beleži njegove odgovore v odgovorni list)

Vprašanja od 1 do 13 so namenjena ugotavljanju počutja v šoli. Vprašanja od 14 do 31 so posredno povezana z občutkom varnosti in so namenjena ugotavljanju posameznih dogodkov, ki lahko vplivajo na trenutno počutje v šoli.

Pri izpolnjevanju vprašalnika v skupini lahko pred začetkom izpolnjevanja natančno opredelite časovni okvir, ki naj ga učenci upoštevajo ob vprašanjih številka 14 do 31 (*npr. v zadnjem tednu, v zadnjem mesecu, od novega leta naprej, v zadnjem letu, idr.*)

Pri mlajših učencih, ki bi lahko imeli težave z razumevanjem ali prebiranjem postavk, ali kakšne druge težave, naj poteka izpolnjevanje vprašalnika individualno, v obliki usmerjenega in strukturiranega pogovora.

VREDNOTENJE VPŠ

Splošna ocena počutja v šoli

Splošno oceno počutja v šoli predstavlja vsota ocen pri vprašanjih od 5 do 13. Ocene se seštevajo po naslednjem ključu:

odgovor ZELO DOBRO	- 5 točk
odgovor DOBRO	- 4 točke
odgovor ŠE KAR DOBRO	- 3 točke
odgovor ŠE KAR SLABO	- 2 točki
odgovor ZELO SLABO	- 1 točka

Opozorilo! Vsak odgovor ZELO SLABO ali ŠE KAR SLABO je lahko pokazatelj težav, ki jih ima učenec v zvezi dogajanjem v posameznem prostoru v šoli ali v šolski okolici.

Pokazatelji, da se učenec v šoli počuti tako neprijetno, da je smiselno razmišljati o poglobljeni analizi počutja v šoli in morebitni pomoči:

- nižja skupna ocena kot 27 pri vprašanjih od 5 do 13 *ali*
- pet ali več odgovorov ŠE KAR SLABO pri vprašanjih od 5 do 13 *ali*
- en ali več odgovorov ZELO SLABO pri vprašanjih od 5 do 13 *ali*
- odgovor ZELO SLABO na vprašanje št. 2 *ali*
- odgovor DOSTI BOLJE na vprašanje št. 3.

Počutje v šoli v povezavi z občutkom varnosti

Vprašanja od 14 do 31 so namenjena prepoznavanju različnih oblik medosebnih vedenj, ki lahko prispevajo k neprijetnemu počutju in zmanjšanemu občutku varnosti učencev v šoli. Omogočajo ugotavljanje morebitne povezanosti med slabim počutjem učencev in različnimi vedenji, ki so jim izpostavljeni. Pri vrednotenju se upoštevajo le vprašanja 14, 16, 17, 19, 21, 22, 23, 25, 27, 29 in 30 (lahko si pomagata s šablono na strani 11). Odgovori se vrednotijo po naslednjem ključu:

odgovor VSAK DAN	- 3 točke
odgovor VEČ KOT ENKRAT	- 2 točki
odgovor ENKRAT	- 1 točka
odgovor NIKOLI	- 0 točk

Opozorilo!

Vsak odgovor VSAK DAN je pokazatelj visoke izpostavljenosti vedenjem in ravnanjem, ki lahko vplivajo na slabo počutje otroka v šoli.

Pomen vsote ocen pri vprašanjih 14, 16, 17, 19, 21, 22, 23, 25, 27, 29 in 30:

25 ali več točk	<i>izrazito visoka izpostavljenost vedenjem, ki lahko vplivajo na slabo počutje</i>
19 do 24 točk	<i>visoka izpostavljenost vedenjem, ki lahko vplivajo na slabo počutje</i>
12 do 18 točk	<i>občasna izpostavljenost vedenjem, ki lahko vplivajo na slabo počutje</i>
6 do 11 točk	<i>redka izpostavljenost vedenjem, ki lahko vplivajo na slabo počutje</i>
5 točk ali manj	<i>odsotnost izpostavljenosti vedenjem, ki lahko vplivajo na slabo počutje</i>

ŠABLONA ZA VREDNOTENJE VPŠ

Šablona označujejo vprašanja, ki se upoštevajo pri vrednotenju drugega dela vprašalnika (vprašanja od 14 do 31).

Šablone natisnite ali kopirajte na prosojno folijo.

14.	DA
15.	
16.	DA
17.	DA
18.	
19.	DA
20.	
21.	DA
22.	DA
23.	DA
24.	
25.	DA
26.	
27.	DA
28.	
29.	DA
30.	DA
31.	

VIRI, LITERATURA

- Bucher, K. T. in Manning, M. (2005). Creating Safe Schools. *Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 79 (1), 55.
- Dahlberg, L. L., Toal, S. B., Swahn, M. in Behrens, C. B. (2005). *Measuring Violence-Related Attitudes, Behaviors, and Influences Among Youths: A Compendium of Assessment Tools*, 2nd ed., Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Injury Prevention and Control.
- Dean, R. L. in Wang, Y. (2001). *School Climate and Safety Survey*. Raziskovalno poročilo. Illinois State University.
- Essex Police Department, Montpelier Police Department, VT Department of Education, VT Department of Public Safety, VT School Boards Association. (2005). *School Safety Review Checklist*.
- Hernandez, T. J. in Seem, S. R. (2004). A Safe School Climate: A Systemic Approach and the School Counselor. *Professional School Counseling*, 7 (4), 256.
- Kilian, J. M., Fish, M. C. in Maniago, E. B. (2007). Making Schools Safe: A System-Wide School Intervention to Increase Student Prosocial Behaviors and Enhance School Climate. *Journal of Applied School Psychology*, 23 (1), 1-30.
- National School Safety Center. (1990). *School Safety Check Book*. Malibu: National School Safety Center, Pepperdine University.
- Noonan, J. (2004). School Climate and the Safe School: Seven Contributing Factors. *Safety in the Schools. Educational Horizons*, 83 (1), 61-65.
- Wilson, D. (2004). The Interface of School Climate and School Connectedness and Relationships with Aggression and Victimization. *Journal of School Health*, 74 (7), 293-299.

